

Dr. Öğr. Üyesi Cemre Tüysüz

**TÜRK HUKUKUNDA
YABANCILARIN SINIR DIŞI EDİLMESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR VE TARİHSEL GELİŞİM

1. Sınır Dışı Kavramı ve Sınır Dışı Benzeri Kavramlar ile Geri Göndermeme İlkesi.....	5
1.1. Genel Olarak.....	5
1.1.1. Sınır Dışı Kavramı	6
1.1.2. Geri Verme	8
1.1.3. Geri Çevirme	13
1.1.4. Geri Gönderme Yasağı.....	14
1.1.4.1. Genel Olarak.....	14
1.1.4.2. Uluslararası Sözleşmeler Açısından Geri Gönderme Yasağı.....	15
1.1.4.3. YUKK Hükümleri Uyarınca Geri Gönderme Yasağı.....	21
1.1.4.4. Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu Uyarınca Geri Gönderme Yasağı.....	23

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK HUKUKUNDA YABANCILARIN SINIR DIŞI EDİLMESİ

2.1. Türk Hukukunda Yabancıların Sınır Dışı Edilmesinin Genel Esasları.....	27
2.2. YUKK Dışında Sınır Dışı Konusunda Mevzuattaki Düzenlemeler.....	27
2.2.1. T. C. Anayasası.....	27
2.2.2. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu	29
2.3. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve İlgili Mevzuattaki Sınır Dışı Düzenlemeleri.....	30
2.3.1. Genel Olarak.....	30
2.3.2. YUKK Öncesi Dönemde Yabancıların Sınır Dışı Edilmesi...31	
2.3.2.1. Genel Olarak.....	31
2.3.2.2. YİSHK'daki Sınır Dışı Düzenlemeleri	32
2.3.2.3. Pasaport Kanunu'ndaki Sınır Dışı Düzenlemeleri ...36	
2.3.2.4. YUKK Öncesi Dönemde Sınır Dışı Kararlarının İcrası	37
2.3.2.5. YUKK Öncesi Dönemde Sınır Dışı İşleminin Hukukî Sonuçları ve Yaptırımları	44
2.3.2.6. YUKK Öncesi Dönemde Sınır Dışı Kararlarına Karşı Başvuru Yolu	45
2.4. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uyarınca Yabancıların Sınır Dışı Edilmesi.....	50
2.4.1. Genel Olarak.....	50
2.4.2. Hakkında Sınır Dışı Kararı Alınamayacak Olan Yabancılar ..51	
2.4.2.1. Genel Olarak.....	51
2.4.2.2. Sınır Dışı Kararı Alınamayacak Haller.....	52
2.4.2.2.1. Sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz bırakılacağı	

konusunda ciddi emare bulunanlar (m. 55/1-a).....	52
2.4.2.2.2. Ciddi sağlık sorunları, yaş ve hamilelik durumu nedeniyle seyahat etmesi riskli görülenler (m. 55/1-b) ve Hayati tehlike arz eden hastalıkları için tedavisi devam etmekte iken sınır dışı edileceği ülkede tedavi imkânı bulunmayanlar (m. 55/1-c)	54
2.4.2.2.3. Mağdur destek sürecinden yararlanmakta olan insan ticareti mağdurları (m. 55/1-d).....	55
2.4.2.2.4. Psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurları (m. 55/1-e)	58
2.4.2.3. Sınır Dışı Kararının Alınamamasının Sonuçları	58
2.5. Türk Hukukunda Sınır Dışı Etme Kararı, Alınması ve şartları	59
2.5.1. Genel Olarak.....	59
2.5.2. Yabancı Kavramı	59
2.5.2.1. Genel Olarak.....	59
2.5.2.2. Uluslararası Koruma Statüsü Sahiplerinin Sınır Dışı Edilmesi.....	60
2.5.2.3. Geçici Koruma Statüsü Sahiplerinin Sınır Dışı Edilmesi	68
2.5.2.4. Vatansızların Sınır Dışı Edilmesi.....	79
2.5.2.5. Göçmen Kabul Edilenlerin Sınır Dışı Edilmesi.....	82
2.5.2.6. TVK Madde 28 Kapsamındaki Yabancıların (Mavi Kart Sahipleri) Sınır Dışı Edilmesi	84
2.5.2.7. Uzun Dönem İkamet İzni Sahiplerinin Sınır Dışı Edilmesi.....	88
2.5.2.8. Süresiz Çalışma İzni Sahiplerinin Sınır Dışı Edilmesi	90
2.5.2.9. Turkuaz Kart Sahiplerinin Sınır Dışı Edilmesi	92
2.5.3. Yabancı Hakkında Sınır Dışı Kararı Alınması	96
2.5.3.1. Genel Olarak.....	96
2.5.3.2. Yabancıнын Sınır Dışı Edilebileceği Ülkeler.....	96

2.5.3.3. Sınır Dışı Kararı Konusunda Yetkili Makamlar	100
2.5.3.3.1. Sınır dışı kararı alma konusunda yetkili makam.....	100
2.5.3.3.2. Sınır dışı kararına karşı başvurulacak yetkili merci	105
2.5.3.3.3. Sınır Dışı Kararının Uygulanmaması veya İptali	107
2.5.4. Sınır Dışı Sebepleri.....	110
2.5.4.1. Genel Olarak.....	110
2.5.4.2. Bütün Yabancılar İçin Öngörülen Sınır Dışı Etme Sebepleri (YUKK m. 54/1)	113
2.5.4.2.1. Türk Ceza Kanunu Madde 59 Kapsamındakiler	113
2.5.4.2.2. Terör Örgütü veya Çıkar Amaçlı Suç Örgütü ile İrtibatlı Olanlar.....	117
2.5.4.2.3. Türkiye'ye Giriş, Vize ve İkamet İzinleri için Yapılan İşlemlerde Gerçek Dışı Bilgi ve Sahte Belge Kullananlar (YUKK m. 54/1-c).....	125
2.5.4.2.4. Türkiye'de Bulunduğu Süre Zarfında Geçimini Meşru Olmayan Yollardan Sağlayanlar (YUKK m. 54/1-ç).....	128
2.5.4.2.5. Kamu Düzeni veya Kamu Güvenliği ya da Kamu Sağlığı Açısından Tehdit Oluşturanlar (YUKK m. 54/1-d).....	130
2.5.4.2.6. Vize veya Vize Muafiyeti Süresini On Günden Fazla Aşanlar veya Vizesi İptal Edilenler (YUKK m. 54/1-e).....	140
2.5.4.2.7. İkamet İzinleri İptal Edilenler (YUKK m. 54/1-f).....	145
2.5.4.2.8. İkamet İzni Bulunup da Süresinin Sona Ermesinden İtibaren Kabul Edilebilir Gerekçesi Olmadan İkamet İzni Süresini	

On Günden Fazla İhlal Edenler (YUKK m. 54/1-g).....	157
2.5.4.2.9. Çalışma İzni Olmadan Çalıştığı Tespit Edilenler (YUKK m. 54/1-ğ)	158
2.5.4.2.10. Türkiye'ye Yasal Giriş veya Türkiye'den Yasal Çıkış Hükümlerini İhlal Edenler ya da Bu Hükümleri İhlale Teşebbüs Edenler (YUKK m. 54/1-h)	168
2.5.4.2.11. Hakkında Türkiye'ye Giriş Yasağı Bulunmasına Rağmen Türkiye'ye Geldiği Tespit Edilenler (YUKK m. 54/1-ı)	169
2.5.4.2.12. Uluslararası Koruma Başvurusu Reddedilen, Uluslararası Korumadan Hariçte Tutulan, Başvurusu Kabul Edilemez Olarak Değerlendirilen, Başvurusunu Geri Çeken, Başvurusu Geri Çekilmiş Sayılan, Uluslararası Koruma Statüleri Sona Eren veya İptal Edilenlerden Haklarında Verilen Son Karardan Sonra Bu Kanunun Diğer Hükümlerine Göre Türkiye'de Kalma Hakkı Bulunmayanlar (YUKK m. 54/1-i)	171
2.5.4.2.13. İkamet İzni Uzatma Başvuruları Reddedilenlerden, On Gün İçinde Türkiye'den Çıkış Yapmayanlar (YUKK m. 54/1-j).....	176
2.5.4.2.14. Uluslararası Kurum ve Kuruluşlar Tarafından Tanımlanan Terör Örgütleriyle İlişkili Olduğu Değerlendirilenler (YUKK m. 54/1-k).....	177
2.5.4.3. Sınır Dışı Etme Sebeplerinin Genel Değerlendirilmesi	179
2.5.5. Sınır Dışı Usulü	180
2.5.5.1. Genel Olarak.....	180

2.5.5.2. Sınır Dışı Kararı Alınması Usulü	180
2.5.5.2.1. Sınır Dışı Kararı Alınması Aşamasına Kadarki Usul.....	180
2.5.5.2.1.1. Yabancıнын Durumunun Değerlendirilmesi.....	180
2.5.5.2.1.2. Yabancı Hakkında Alınacak Sınır Dışı Kararında Sayı Sınırı.....	182
2.5.5.2.1.3. Yabancı Hakkında Sınır Dışı Kararını Alacak Makamın Yer Bakımından Yetkisi.....	184
2.5.5.2.2. Sınır Dışı Kararının Yerine Getirilmesi Usulü	184
2.5.5.2.2.1. Genel Olarak	184
2.5.5.2.2.2. Türkiye'yi Terke Davet	185
2.5.5.2.2.3. Sınır Dışı Etmek Üzere İdari Gözetim ...	189
2.5.5.2.2.3.1. İdari Gözetim Kavramı	189
2.5.5.2.2.3.2. Sınır Dışı Edilecek Yabancıların İdari Gözetim Usulü	193
2.5.5.2.2.3.2.1. Genel Olarak.....	193
2.5.5.2.2.3.2.2. İdari Gözetim Sebepleri.....	193
2.5.5.2.2.3.2.1. Kaçma ve Kaybolma Riski Bulunması.....	195
2.5.5.2.2.3.2.2. Türkiye'ye Giriş veya Türkiye'den Çıkış Kurallarını İhlal Etmesi .	199
2.5.5.2.2.3.2.3. Yabancıнын Sahte veya Asılsız Belge Kullanması	200
2.5.5.2.2.3.2.4. Kabul Edilebilir Mazereti Olmaksızın Kendisine Tanınan Sürede Türkiye'den Çıkmaması	200
2.5.5.2.2.3.2.5. Kamu Düzeni, Kamu Güvenliği veya Kamu Sağlığı Açısından Tehdit Oluşturması	202
2.5.5.2.2.3.2.6. İdari Gözetim Kararı.....	203

2.5.5.2.2.3.2.7. İdari Gözetime Alternatif Yükümlülükler	205
2.5.5.2.2.3.2.8. İdari Gözetim Kararı Alınması veya İdari Gözetime Alternatif Yükümlülükler Getirilmesi Usulü	214
2.5.5.2.2.3.2.9. İdari Gözetim Kararına Karşı İtiraz	218
2.5.5.2.2.3.2.10. Geri Gönderme Merkezleri	219
2.5.5.2.2.4. Sınır Dışı Etme Kararının Fiilen Yerine Getirilmesi.....	227
2.5.5.2.2.4.1. Genel Olarak	227
2.5.5.2.2.4.2. Gönüllü Geri Dönüş.....	227
2.5.5.2.2.4.3. Yabancı'nın Doğrudan Sınır Dışı Edilmesine İlişkin YUKK Yön Düzenlemesinin Değerlendirilmesi.....	231
2.5.5.2.2.4.4. Yabancı'nın Türkiye Sınırları Dışına Çıkartılması.....	232
2.5.5.2.2.5. Yabancı'nın Sınır Dışı Edilmesinin Sonuçları	235
2.5.5.2.2.5.1. Genel Olarak.....	235
2.5.5.2.2.5.2. Sınır Dışı Edilen Yabancıların Sahip Oldukları İzinlerin ve Malların Durumları	236
2.5.5.2.2.5.3. Yabancı Hakkında Türkiye'ye Giriş Yasağı Kararı Alınması veya Alınmaması	238

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SINIR DIŞI KARARLARININ
İDARE HUKUKU AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ VE SINIR DIŞI
KARARLARININ YARGISAL DENETİMİ

3.1. Genel Olarak	241
3.2. Sınır Dışı Konularında İdarenin Takdir Yetkisi	242
3.2.1. Genel Olarak Takdir Yetkisi Kavramı	242
3.2.2. İdareye Takdir Yetkisinin Verildiği Haller	245
3.2.2.1. Genel Olarak	245
3.2.2.2. Mevzuatta (Kanunda) Açık Düzenleme Yapılması	245
3.2.2.3. Belirsiz (Müphem) Kavramların Kullanılması	246
3.2.2.4. Değerlendirme Halleri	249
3.2.3. YUKK Hükümleri Uyarınca Sınır Dışı İşlemlerinde İdarenin Takdir Yetkisi	250
3.3. Sınır Dışı Kararlarının Hukuki Niteliği ve Yargısal Denetimi	254
3.3.1. Genel Olarak	254
3.3.2. İdare Hukukunda İptal Davaları	255
3.3.2.1. İptal Davasının Konusu ve Tarafları	255
3.3.2.2. İptal Davasında Mahkeme Tarafından Yapılan İnceleme	260
3.3.2.2.1. Mahkeme Tarafından Yapılacak Genel İnceleme	260
3.3.2.2.2. Takdir Yetkisinin Bulunduğu Durumlarda Mahkeme Tarafından Yapılacak İnceleme	268
3.3.2.2.2.1. Genel Olarak	268
3.3.2.2.2.2. Mahkeme Yetkisi Dahilinde Olan Alanlar	269
3.3.2.2.2.3. Mahkeme Yetkisi Dışında Kalan Alanlar	273
3.3.3. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Açısından Sınır Dışı İşlemleri	277

3.3.3.1. Genel Olarak.....	277
3.3.3.2. Aile Hayatına Saygı Hakkı.....	278
3.3.3.3. Kötü Muamele Yasağı	294
SONUÇ	307
KAYNAKÇA.....	315

